

Službeno stajalište o nabavi svježeg voća i povrća

Sadržaj

1. Preambula – nije slučajnost, već načelo:	
Voće i povrće Lidlove kvalitete	3
2. Kvaliteta i sigurnost:	
Osiguravanje kvalitete kao prioritet	4
2.1 Partnerski do cilja: Suradnja s poslovnim partnerima	4
2.2 Sustavno i dosljedno: Provjerena Lidlova kvaliteta	5
2.3 Zajedno učiti: Povratna informacija, procesi davanja povratnih informacija i neprestani daljnji razvoj	6
3. Svakodnevno partnerstvo:	
Naši odnosi s dobavljačima	7
4. S polja u trgovinu:	
Svježina i logistika	8
5. Pitanje etičnosti:	
Izbjegavanje uništavanja hrane	9
6. Pravovremeno postupanje:	
Održivost i odgovornost prema okolišu	9
7. Lidlov program smanjenja upotrebe pesticida za svježe voće i povrće	10
7.1 Lidlove specifikacijske vrijednosti za voće i povrće	11
7.2 Strateški popis aktivnih tvari za svježe voće i povrće	12
7.3 Ostale inicijative	15

1. Preambula - nije slučajnost, već načelo: Voće i povrće Lidlove kvalitete

Voće i povrće najviše kvalitete i svježine s najboljim omjerom cijene i kvalitete: ovaj jednostavan i ambiciozan princip nepobitan je temelj našeg samopouzdanja kao maloprodajnog lanca za svakodnevnu opskrbu svježim voćem i povrćem.

Kako bismo uvijek ispunjavali ovaj preduvjet, razvili smo partnerski odnos s dobavljačima, kao i učinkovite logističke procese te sustav provjere kvalitete. Sve nam to omogućuje da u naše trgovine danas isporučujemo voće i povrće vrhunske kvalitete izravno s polja.

Ponuda svježeg voća i povrća ovisi o vremenskim uvjetima. Svi sudionici u lancu opskrbe moraju svakodnevno promišljati i procjenjivati situaciju kako bi osigurali svježinu i kvalitetu proizvoda.

Kao nijedna druga tvrtka, mi u Lidlu na tržištu smo poznati po tome što poštujemo obveze dogovorenih količina prema dobavljačima, čak i u slučaju teških vremenskih uvjeta. Zbog toga smo se tijekom godina dokazali kao pouzdan partner proizvođača u zemljama podrijetla.

Dugogodišnji odnosi puni poštovanja s dobavljačima važan su temelj našeg nastojanja da naše svježe voće i povrće što je moguće više oslobodimo pesticida i drugih neželjenih tvari.

Međurodna suradnja proizvođača, dobavljača i našeg odjela nabave naročito se ogleda u zajedničkoj posvećenosti procesima provjere kvalitete, koji se protežu duž cijelog lanca opskrbe i prelaze zahtjeve industrije i zakonodavstva.

Na ovom „putu prema sutra“ postigli smo mnogo toga, a naši uspjesi dokaz su i motivacija da zajedno s našim partnerima nastavimo u istom smjeru.

Za besprijekorno svježe voće i povrće po najboljoj cijeni.

2. Kvaliteta i sigurnost: Osiguravanje kvalitete kao prioritet

Našim kupcima uvijek nudimo provjerenu kvalitetu i svježinu po najboljoj cijeni.

Prema tom načelu ponašanja Lidl oblikuje svoj zahtjev u pogledu svježeg voća i povrća. Kvaliteta i sigurnost su nepobitna načela naše politike nabave svježeg voća i povrća.

Najvažniji uvjet Lidlove kvalitete je osiguravanje i održavanje sigurnosti hrane. Uzimajući u obzir trenutačna znanstvena saznanja, prehrambene propise i društveni razvoj, na osnovu dugogodišnjeg iskustva internih i eksternih stručnjaka, ciljevi, ispitni procesi i mehanizmi korekcije sastavljaju se, pismeno utvrđuju, neprestano provjeravaju, a po potrebi poboljšavaju i prilagođavaju.

Standardizirana i neprestana provjera kvalitete proizvoda na svim stupnjevima protoka robe ujedno služi utvrđivanju potencijala za poboljšanje i preduvjet je za neprestani daljnji razvoj i stalna poboljšanja našeg asortimana voća i povrća.

2.1 Partnerski do cilja: Suradnja s poslovnim partnerima

Prvorazredni partneri na svim stupnjevima opskrbnog lanca preduvjet su za voće i povrće Lidlove kvalitete. Ono što svakodnevno svježe i zdravo dolazi na stol naših kupaca, rezultat je zajedničke strasti za voće i povrće Lidla i njegovih proizvođača te partnera diljem svijeta. Pritom smo jasno definirali i komunicirali naše specifične zahtjeve u pogledu kvalitete i sigurnosti asortimana voća i povrća.

Izgrađeno na partnerstvu – Veliku važnost pridajemo odabiru pouzdanih i uspješnih proizvođača i dobavljača svježeg voća i povrća. Suradujemo samo s onim partnerima koji se u potpunosti identificiraju s našim visokim zahtjevima kvalitete i koji ih mogu ispuniti.

Kvaliteta zahvaljujući kontinuitetu – Lidl predstavlja ekonomski kontinuitet, pouzdanost i poslovnu klimu s obostranim uvažavanjem. Stalno rastući odnosi s našim partnerskim poduzećima u zemljama uzgoja temelj su zajedničkog nastojanja prema kontinuiranom poboljšanju suradnje.

Transparentnost u opskrbnom lancu – Opskrbni lanac svježeg voća i povrća obuhvaća sva poduzeća koja sudjeluju u procesu stvaranja vrijednosti - s polja do Lidlovih trgovina. Već prije sadnje, to znači prije početka sezone, poimence poznajemo sve sudionike na pojedinim stupnjevima opskrbnog lanca. Dodatni podaci o zasađenim površinama, certificiranjima i metodama uzgoja pritom osiguravaju najveću transparentnost i sigurnost te ulaze u Lidlov sustav transparentnosti.

Potpuna informiranost – Pomoću posebne etikete za praćenje sljedivosti proizvoda već smo rano postavili standard u branši. Etiketa za praćenje sljedivosti smještena je na vidljivome mjestu na svakom kartonu i prikazuje sve sudionike opskrbnog lanca - od proizvođača preko pakirnica do dobavljača. Pomoću tog sustava u svakom koraku procesa isporuke proizvoda osigurava se trenutačno, transparentno i potpuno praćenje sljedivosti proizvoda.

Jasna komunikacija – Sa svojim poslovnim partnerima Lidl komunicira izravno, jasno i iskreno. Time se osiguravaju provedba i ispunjavanje visokih zahtjeva u pogledu kvalitete i uvjeta koje Lidl ima prema svim sudionicima opskrbnog lanca. Lidl pritom postavlja mjerila u pogledu kvalitete proizvoda. Naš zahtjev u pogledu kvalitete smo jasno definirali i komunicirali pomoću opsežnih specifikacija proizvoda - za prvorazrednu Lidlovu kvalitetu na svim stupnjevima opskrbnog lanca.

Zajedničko smanjenje – U Lidlu najveći prioritet ima smanjenje ostataka pesticida na svježem voću i povrću. Zajednički cilj Lidla i partnera je uzgoj voća i povrća bez tih ostataka. Lidlove specifikacijske vrijednosti dopuštene količine pesticida i aktivnih tvari kod voća i povrća toleriraju dokaz ostatka samo u koncentracijama do maksimalno trećine zakonski najveće dopuštene vrijednosti pojedine aktivne tvari. Isto tako, dopuštaju maksimalnu vrijednost do ukupno 80 posto za zakonom dopuštenu najveću količinu ostataka svih aktivnih tvari. Broj ostataka aktivnih tvari koje su utvrđene ograničen je na maksimalno pet tvari. Uz to, u uzgoju svježeg voća i povrća ne koriste se tvari sa strateškog popisa aktivnih tvari. Naši zahtjevi nadilaze propise zakonodavca, aktivno doprinose smanjenju primjene pesticida i postavljaju standarde branše*.

2.2 Sustavno i dosljedno: Provjerena Lidlova kvaliteta

Voće i povrće Lidlove kvalitete rezultat je standardiziranih i kontinuiranih procesa provjere. Naš pažljiv sustav provjere za svaki proizvod voća i povrća određuje smjernice za provjeru koje su specifične za proizvode te nadopunjuje mjere naših partnerskih poduzeća opsežnim kontrolama kvalitete na svim stupnjevima procesa stvaranja vrijednosti. U tu svrhu u Lidlu zapošljavamo stručnjake koji stalno razmjenjuju iskustva s vanjskim stručnjacima priznatih analitičkih laboratorija. Te mjere nadopunjuju se uspješnim sustavom certificiranja vodećih standarda branše od strane naših partnerskih poduzeća na svim stupnjevima lanca opskrbe.

Potpuna provjera – Svaki se dan prema standardiziranim procesima bez iznimke detaljno provjeravaju sve isporuke svježeg voća i povrća. Opsežni procesi provjere počinju i prije nego što proizvod dospije u skladište. Već tijekom transporta proizvoda procjenjuje se potencijalni rizik zbog mogućih ostataka pesticida. Osim rezultata već obavljenih ispitivanja vanjskih laboratorija, u uzgoj pojedinih proizvoda implementira se i stručno znanje o aktualnim propisima. Zbog pažljivih provjera, uzorke prikupljaju i analiziraju isključivo vanjski suradnici.

* Detaljne informacije o programu Lidla za smanjenje pesticida možete naći u poglavlju 7

Pogled izvana – Kemijsko-analitičko ispitivanje svježeg voća i povrća na eventualne ostatke pesticida i ostalih neželjenih tvari provode priznati stručnjaci vanjskih i neovisnih laboratorija i instituta. Ti stručnjaci jamče poštivanje Lidlovih zahtjeva u pogledu najviše kvalitete proizvoda. Više od 21.000 rezultata analiza godišnje temelj su partnerskog odnosa sa svim sudionicima u lancu opskrbe - za održivo smanjenje korištenja pesticida u proizvodnji svježeg voća i povrća.

Kvaliteta bez iznimaka – S ovim ciljem vanjski stručnjaci u skladištima provode kontrolu ulaza svježeg voća i povrća. Naš zahtjev u pogledu kvalitete jasno smo definirali i dokumentirali. Na osnovu Lidlovog kataloga, opsežno se i bez iznimke kontrolira svaka ulazna isporuka. Za svaki proizvod iz naše ponude svježeg voća i povrća jasno su određeni obujam i kriteriji provjere, čiju provedbu te rezultate redovito bilježimo.

Certificirana poduzeća - Kako bi se Lidlovi visoki zahtjevi kvalitete mogli trajno osigurati, naši poslovni partneri na svim stupnjevima lanca opskrbe obvezni su uspješno sudjelovati u neovisnim sustavima certificiranja vodećih standarda branše. Sva naša poljoprivredna partnerska poduzeća kompetenciju za sigurnu i održivu poljoprivrednu proizvodnju dokumentiraju uspješnim sudjelovanjem u standardu GlobalG.A.P. Dodatno će sva naša poljoprivredna partnerska poduzeća od 01. 01. 2020. imati i dodatni modul GRASP (GlobalG.A.P. Risk Assessment on Social Practice), koji ocjenjuje radne i društvene prakse u poduzećima proizvođača.

Certificirana ispitivanja – Kvaliteta kontrolnih procesa ključni je sastavni dio svakog osiguravanja kvalitete. Svi analitički laboratoriji koje je angažirao Lidl ispunjavaju zahtjeve prema HR EN ISO/IEC 17025 te imaju odobrenje pri QS Qualität und Sicherheit GmbH kao ispitni laboratoriji za svježe voće i povrće. Uz pomoć vodećih stručnjaka, i mi provjeravamo kvalitetu „naših“ laboratorija redovnim i nenajavljenim testiranjima, takozvanim međulaboratorijskim ispitivanjima. Ona osiguravaju učinkovitost laboratorija u svakodnevnoj radnoj rutini i pokretači su daljnjeg stalnog stručnog razvoja naših pružatelja usluga.

Kvaliteta osiguravanja kvalitete – Vanjski i neovisno ispituje se čak i kvaliteta našeg Odjela osiguranja kvalitete. Zbog toga naš Odjel osiguranja kvalitete, sa svim svojim procesima i zadacima, ispunjava i zahtjeve prema normi ISO 9001:2015, što potvrđuje ispitni institut TUV Nord temeljem godišnjeg certifikacijskog audita.

2.3 Zajedno učiti: povratna informacija, procesi davanja povratnih informacija i neprestani daljnji razvoj

„**Tko prestane biti bolji, prestaje biti dobar**“: u Lidlu težimo stalnom poboljšanju i neprestanom daljnjem razvoju s ciljem da našim kupcima nudimo najbolju kvalitetu u svim područjima. Temelj stalnog procesa poboljšanja, u kojem aktivno sudjeluju svi naši

partneri u lancu opskrbe, upravo su spoznaje koje dobivamo opsežnim procesima provjere. Naši dugogodišnji poslovni partneri dijele naš visok zahtjev. On jamči visoku kvalitetu naših proizvoda.

Preventivno djelovati – Pomoću Lidlovih specifikacijskih vrijednosti za upotrebu pesticida i aktivnih tvari za svježe voće i povrće, stvorili smo sustav ranog upozoravanja koji nam omogućuje zaštitno i preventivno djelovanje. Našim odgovornim proizvođačima i dobavljačima na raspolaganje stavljamo izvješća o ispitivanju, s odstupanjima u pogledu naših specifikacijskih vrijednosti. Upravo su rezultati naših analiza temelj stručne optimizacije procesa uzgoja od strane proizvođača i to prije nego problemi nastanu. Zajednički cilj Lidla i njegovih partnerskih poduzeća je uzgoj voća i povrća bez ostataka pesticida.

Zajedno postati bolji – Rezultati različitih procesa provjere u okviru Lidlovih kontrola kvalitete temelj su stalnog i održivog poboljšanja u uzgoju prvorazrednog svježeg voća i povrća. S našim partnerskim poduzećima njegujemo otvorenu i konstruktivnu komunikaciju s ciljem prepoznavanja i iskorištavanja potencijala za napredak. Primjer za to su razgovori s našim partnerima na kraju sezone uzgoja. Ti stručni razgovori služe prepoznavanju potencijala za poboljšanja u cijelom lancu stvaranja vrijednosti temeljem postojećih spoznaja svih sudionika procesa.

Zajednički preuzeti odgovornosti – Lidl jasno definira i komunicira svoje zahtjeve. S našim partnerima surađujemo u planiranju i provedbi strateški relevantnih projekata u sigurnom i održivom uzgoju svježeg voća i povrća.

Zajedničko postavljanje standarda – Važan sastavni dio našeg razumijevanja kvalitete predstavlja suradnja s vodećim stručnjacima. Aktivno sudjelujemo u oblikovanju relevantnih standarda branše i redovno dajemo povratnu informaciju u mjerodavnim stručnim tijelima.

3. Svakodnevno partnerstvo: Naši odnosi s dobavljačima

Preduvjet za ispreplitanje naših modula za osiguravanje kvalitete u cijelom lancu opskrbe naše je načelo da s dobavljačima, poduzećima za pakiranje i dobavljačima prije svega težimo održavanju dugoročnih partnerstava punih povjerenja.

U tako zahtjevnom području kao što je trgovina voćem i povrćem, samo ravnopravan odnos može osigurati neprestanu sigurnost prehrambenih proizvoda, besprijekoran protok robe i najvišu kvalitetu.

Stalna suradnja – Radimo s definiranom bazom certificiranih proizvođača i težimo suradnji direktno s uzgajivačima. Diljem svijeta ih je na tisuće, ali svaki pojedini unesen je u naš sustav. Svi naši partneri uzgajivači, kako na polju tako i u staklenicima, bez iznimke podliježu obvezi certificiranja i redovno se ocjenjuju u okviru naše analize podataka.

Zauzvrat im pružamo podršku redovitim davanjem povratnih informacija i opsežnim analizama kako bismo zajednički pratili daljnji razvoj.

Nabava sa sustavom – Iskustva dugoročnih suradnji s dobavljačima na kraju objedinjujemo u strukturu koju nazivamo „sustavna nabava“. U Lidlu ona implicira uzajamnu sistematičnost i pouzdanost u trgovinskim procesima. Tamo gdje je moguće koristimo procese proizvođača s najboljom praksom. To nam, kao maloprodajnom poduzeću, s jedne strane osigurava planiranje opskrbe voćem i povrćem točno definirane i očekivane svježine te kvalitete. S druge strane, tako osiguravamo kupnju dogovorene količine proizvoda. Osim toga, svojim partnerima stojimo na raspolaganju ako zbog vremenskih prilika dolazi do oscilacije u količini svježih proizvoda.

Stavljanje prirodnih proizvoda na tržište – Kod svježeg voća i povrća riječ je o prirodnim proizvodima. Promjene vremenskih prilika tijekom uzgoja i berbe ili promjene u potražnji na prodajnim tržištima zahtijevaju trenutačnu i opreznu reakciju. Ako, primjerice, jagode ranije dozrijevaju zbog povoljnog vremena ili berba krastavaca urodi većom količinom nego očekivano, naš stalni pregled tržišta i infrastruktura omogućuju nam brzo stavljanje viškova na tržište. Time doprinosimo osiguranju egzistencija obiteljskih ili zadružnih poljoprivrednih poduzeća. Osim toga, svaki višak stavljen na tržište konstruktivan je doprinos protiv bacanja, odnosno uništavanja hrane.

Raditi zajedno za kupca – Lokalni proizvođači partneri su našem lancu opskrbe koji vode brigu o tome da proizvodi imaju okus kakav naši kupci očekuju. U tu svrhu naši proizvođači ulažu svoje znanje i strast u svaku berbu. U tu svrhu oslušujemo i pratimo kupce - zbog toga sezonu za sezonom s partnerima u zemljama proizvođača nastavljamo uzgajati proizvode, sorte i kvalitetu koje naši kupci traže.

Filozofija koja svima služi – Rezultati našeg svakodnevnog rada osnažuju naš odnos uzajamnog partnerstva. Na kraju svi profitiraju: naši kupci zbog ponude svježeg voća i povrća visoke kvalitete, a naši dobavljači zbog snažnog partnera koji stoji iza svoje riječi. Lidl nije bez razloga stekao ugled trajno poštenog i pouzdanog trgovinskog partnera.

4. S polja u trgovinu: Svježina i logistika

Sve za svježinu. Naše voće i povrće kupci cijene jer je ukusno i svježe. Kako bi našim kupcima mogli ponuditi svježe voće i povrće, proizvode beremo u optimalnom trenutku: u Lidlu proizvode ne skladištimo u špekulativne svrhe. Logistika, koja omogućuje da transport s polja u trgovinu bude što kraći i prikladniji, za svježe voće i povrće uvijek je bio i ostat će poseban izazov.

Partnerstvo za svježe ubrane proizvode – I ovdje dolaze do izražaja „plodovi“ našeg partnerskog odnosa s proizvođačima. Izravna komunikacija našeg odjela nabave s proizvođačima i direktna isporuka voća i povrća od uzgajivača, omogućuje učinkovitu

logistiku što na kraju doprinosi svježini naših proizvoda. Jer, brzina znači svježinu.

Logistika za svježe ubrane proizvode – No, vrijeme nije jedini kriterij svježine. Stručni transport proizvoda od polja do trgovine također je od velikog značaja. Neovisno je li riječ o rajčicama, krastavcima ili salatama - različiti prirodni proizvodi imaju različite zahtjeve u pogledu temperature i vlažnosti zraka, koje ispunjavamo izborom prijevoznih sredstava s klimatski specijalno prilagođenim tovarnim zonama.

5. Pitanje etičnosti: Izbjegavanje uništavanja hrane

Zbog špekulacija ili neprimjerenih trgovinskih odnosno logističkih procesa na međunarodnim tržištima, svakodnevno se susrećemo s izazovom izbjegavanje bacanja i uništavanja hrane. Utoliko više kad je riječ o lako kvarljivim proizvodima poput voća i povrća.

Protiv bacanja hrane – Različitim mjerama osiguravamo svježinu i kvalitetu voća i povrća pa tako izbjegavamo bacanje hrane. To počinje učinkovitim transportnim putovima i kratkim razdobljima do dolaska proizvoda s polja u trgovinu. U naše se trgovine svakodnevno prije otvaranja isporučuje voće i povrće koje više puta dnevno kontroliraju naši povjerenici za svježinu.

Fleksibilno stavljanje na tržište – Kao što je već navedeno, možemo brzo reagirati na višak količina zbog oscilacija u uzgoju tako što proizvode stavljamo na tržište iako to nije u planu. S druge strane, odbijamo špekuliranje s hranom. Špekuliranje je u stvari nemogućnost da se kupcima ponude najsvježiji proizvodi i prihvaćanje rizika pogrešne procjene. Zbog toga u konačnosti mogu propasti velike količine hrane.

6. Pravovremeno postupanje: Održivost i odgovornost prema okolišu

Što je poduzeće veće, to više toga može pokrenuti. To ne vrijedi samo za ekonomske veze, već i za obvezu korištenja važne tržišne pozicije za društveni i ekološki napredak u skladu s vremenom.

Sa svakim našim ugovornim partnerom sklapamo Kodeks ponašanja (Code of Conduct), s ciljem poboljšavanja uvjeta rada za njihove zaposlenike. Na taj način dokumentiramo koja očekivanja imamo u ophođenju prema zaposlenicima - to uključuje i proizvođače u Hrvatskoj, Europi i diljem svijeta.

Sva će naša partnerska poljoprivredna poduzeća od 01. 01. 2020. biti certificirana prema dodatnom modulu GRASP (GlobalG.A.P. Risk Assessment on Social Practice) društva GlobalG.A.P., koji ocjenjuje radne i društvene prakse na proizvođačkim gospodarstvima.

Bio uzgoj s oprezom – Potražnja za proizvodima iz biološke poljoprivrede raste. To je važan i poželjan razvoj kojem Lidl daje visok prioritet. Stoga smo odlučili pažljivo, smisleno i održivo proširiti bio asortiman. Suradnja s udrugom Bioland, uspješno započeta 2019. godine, važna je prekretnica kojom potičemo prebacivanje nacionalnog bio asortimana na zahtjevan standard Bioland. Prebacivanje s konvencionalnog na biološki uzgoj izazov je kojem mnogi proizvođači moraju promišljeno pristupiti. Uvjeravanje, promjena plodoreda, a ponekad i cijelog uzgoja zahtijevaju cjelovitu perspektivu proizvođača i proizvoda.

7. Lidlov program smanjenja upotrebe pesticida za svježe voće i povrće

Zajedno s našim dobavljačima i proizvođačima svježeg voća i povrća dogovorili smo sljedeći cilj: održivo smanjenje korištenja sredstava za zaštitu bilja. Kako bismo ostvarili naš zajednički cilj, pokrenuli smo program smanjenja upotrebe pesticida.

U središtu programa je uska razmjena informacija između Lidla te naših dobavljača i proizvođača diljem svijeta o podacima dobivenih opsežnim analizama cjelokupnog asortimana voća i povrća. Spoznaja o učincima korištenja pesticida na voće i povrće preduvjet je kako bi ih proizvođači počeli manje koristiti. Stoga intenzivno razgovaramo s proizvođačima koji su izravno odgovorni za korištenje sredstava za zaštitu bilja. Analize ostataka pružaju nam aktualan uvid u ostatke aktivnih tvari u cijelom asortimanu voća i povrća.

Kako dolazi do ostataka sredstava za zaštitu bilja u voću i povrću?

U uzgoju svježeg voća i povrća aktivne tvari koriste se za održavanje zdravlja kultura, u okviru uzgoja, tretiranja nakon berbe, pakiranja i skladištenja. Primjenjuju se u obliku sredstava za zaštitu bilja, sredstava za suzbijanje štetočina ili sredstava za tretiranje nakon berbe. Ostaci tih aktivnih tvari na proizvodima ne mogu se izbjeći čak ni kod poštivanja dobre poljoprivredne prakse i stručnog, namjenskog korištenja. Primjena aktivnih tvari ključni je doprinos osiguravanju berbe i higijenski besprijekornih proizvoda. Stoga je konvencionalna proizvodnja svježeg voća i povrća bez primjene aktivnih tvari danas još uvijek iznimka. Unatoč tome, Lidlov je cilj kupcima ponuditi cijeli asortiman voća i povrća bez ostataka aktivnih tvari.

Koje su zakonske smjernice za ostatke sredstava za zaštitu bilja?

Za ostatke aktivnih tvari na svježem voću i povrću postoje zakonske granične vrijednosti, takozvane najveće dopuštene količine. Najveće dopuštene količine ostataka aktivnih tvari u i na prehrambenim namirnicama te hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla na nivou Europske unije usklađene su od 1. rujna 2008. stupanjem na snagu Uredbe (EZ) br. 396/2005 i od tada se primjenjuju u svakoj zemlji članici. Vrijednost najveće dopuštene količine ostataka služe kao preventivna zaštita potrošača od nepotrebno velike količine

ostataka i mogućih zdravstvenih rizika. Za svježe voće i povrće najveće dopuštene količine načelno se odnose na oblik u kojem je proizvod u ponudi, što znači na neoprani, neočišćeni i neoguljeni proizvod.

U proceduri Unije, stručnjaci članica Europske unije i Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) odredili su najveće dopuštene količine ostataka, provjerili njihovu zdravstvenu ispravnost i nakon toga ih je objavila Europska komisija u pravno obvezujućem obliku. Pritom vrijedi tzv. načelo ALARA (As Low As Reasonably Achievable): radi preventivne zaštite potrošača primjenjuju se najveće dopuštene količine ostataka za pojedinu kulturu u onoj mjeri koliko je potrebno prema dobroj poljoprivrednoj praksi i nikada više nego što je toksikološki prihvatljivo. U skladu s time, utvrđivanje najvećih dopuštenih količina ostataka uvijek se provodi za kombinaciju aktivne tvari i proizvoda.

Što su „višestruki ostaci“ u svježem voću i povrću?

Ako nakon berbe u proizvodu preostane ostatak dvaju ili više aktivnih tvari iz primjerice sredstava za zaštitu bilja, sredstava za suzbijanje štetočina ili sredstava za tretiranje riječ je o višestrukim ostacima. Višestrukim ostacima pridaje se posebna pozornost zbog mogućeg sinergijskog djelovanja tvari, koje mogu izazvati sličan kritični učinak u istom ciljnom organizmu i u istom ciljnom organu. Prisutnost višestrukih ostataka nije u suprotnosti s pravnom mogućnošću stavljanja na tržište/prodajnošću konačnog proizvoda, sve dok svaki pojedini ostatak aktivne tvari ostaje u okviru za nju važeće zakonski najveće količine.

Što je akutna referentna doza?

Akutnu referentnu dozu (ARfD) definirala je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) kao količinu tvari po kg tjelesne težine koja se u hrani može uzeti u jednom obroku ili tijekom dana bez prepoznatljivog rizika za potrošača. Stvarna količina konzumirane tvari utvrđuje se na osnovu izmjerenih ostataka aktivnih tvari i maksimalne očekivane potrošnje kod male djece te predstavlja izloženost. Omjer od izloženosti do akutne referentne doze za dokazani ostatak aktivne tvari naziva se opterećenjem akutne referentne doze i izražava se kao postotak. Vrijednosti do 100 posto klasificiraju se kao bezopasne.

7.1 Lidlove specifikacijske vrijednosti za voće i povrće

U okviru našeg programa za smanjenje upotrebe pesticida uz pomoć stručnjaka smo utvrdili vlastite granične vrijednosti, takozvane Lidlove specifikacijske vrijednosti za svježe voće i povrće. One nadilaze zakonske zahtjeve i time osiguravaju najveće mjerilo u pogledu zaštite potrošača (usp. tabelu 1 na str. 12).

	maks. najveća količina (%)		maks. broj aktivnih tvari	opterećenje akutne referentne doze (%)
	pojedina aktivna tvar	Σ dokazane aktivne tvari		pojedina aktivna tvar
Zakonski zahtjev	100	-	-	-
Specifikacija Lidla	33,3	80	5	100

Tabela 1: Zakonski zahtjev za moguće ostatke aktivnih tvari u usporedbi sa Lidlovim specifikacijskim vrijednostima

Lidlove specifikacijske vrijednosti za svježe voće i povrće među najstrožim i najzahtjevnijim su u sklopu branše. Temelj su našeg učinkovitog sustava ranog upozoravanja za preventivnu komunikaciju s našim poslovnim partnerima diljem svijeta:

- Dokazani udio **ostatka aktivnih tvari** smije iznositi **maksimalno trećinu** najveće zakonom dopuštene količine
- **Zbroj** postotnog opterećenja najveće zakonom dopuštene količine **svih ostataka** aktivnih tvari smije iznositi **maksimalno 80 posto**
- **Broj ostataka** aktivnih tvari smije iznositi **maksimalno pet**
- Postotno **opterećenje akutne referentne doze** uslijed ostatka aktivnih tvari smije iznositi **maksimalno 100 posto**

7.2 Strateški popis aktivnih tvari za svježe voće i povrće

Najvažnija pretpostavka osiguravanja kvalitete u Lidlu je osiguravanje i održavanje sigurnosti hrane. Uz to, u okviru svoje liste strateških aktivnih tvari, Lidl se aktivno zalaže za zaštitu korisnika sredstava za zaštitu bilja te zaštitu okoliša i vrsta.

S vodećim, neovisnim stručnjacima i znanstvenim institutima oformili smo stručno tijelo koje radi na prepoznavanju i isključivanju neželjenih aktivnih tvari i kontaminata iz poljoprivredne proizvodnje. To interdisciplinarno tijelo uključuje predstavnike područja osiguranja kvalitete, analitike, savjetovanja o uzgoju, procjene rizika/toksikologije i istraživanja. Kako bi razvoj strateškog popisa aktivnih tvari bio znanstveno utemeljen, utvrđuju se prioritetni mogući parametri rizika. Parametri rizika između ostalog pokrivaju tematska područja zaštite potrošača, korisnika te zaštite okoliša i vrsta. Za aktivnu zaštitu potrošača razmatraju se parametri rizika poput „akutne referentne doze“ (ARfD), „prihvatljivog dnevnog unosa“ (Acceptable Daily Intake, ADI) ili CMR razredi (kancerogeni, mutageni, teratogeni) tvari.

Naš stručnjaci ocjenjuju parametre rizika poput razgradnje i ponašanja tvari u okolišu (postojani, bioakumulativni, toksični itd.). U poljoprivrednoj proizvodnji za Lidl je od

velike važnosti zaštita vrsta, posebice zaštita pčela. Iz tog razloga naši stručnjaci procjenjuju i potencijalno negativan učinak sredstava za zaštitu bilja koja se koriste u proizvodnji na bioraznolikost.

Temelj za rad našeg stručnog tijela čini više od 21.000 analiza ostataka godišnje. One nam omogućuju jedinstveni aktualni uvid u situaciju s ostacima zaštitnih sredstava koja se koriste u uzgoju svježeg voća i povrća diljem svijeta.

Pomoću parametara rizika iz različitih tematskih područja, tvari se identificiraju kao takozvani kandidati za zamjenu. Zajedno s našim proizvođačima radimo na tome da se te tvari ne koriste u uzgoju svježeg voća i povrća. Identificirane kandidate za zamjenu smo podijelili u tri vremenski strukturirana stupnja:

Stupanj I: Uklanjanje odnosno zamjena do najkasnije 01.05.2019. god.

Stupanj II: Uklanjanje odnosno zamjena do najkasnije 01.05.2020. god.

Stupanj III: Uklanjanje odnosno zamjena do najkasnije 01.05.2021. god.

Vremensko stupnjevanje daje našim proizvođačima mogućnost vrednovanja zahtjeva, pronalaska primjerenih tehnoloških alternativa u biljnoj proizvodnji i partnerske provedbe u suradnji s nama. U uskom smo kontaktu i sa savjetnicima za uzgoj i zaštitu bilja diljem svijeta. Povratne informacije o provedbi strateškog popisa aktivnih tvari i novih stručnih saznanja uključuju se u okviru kontinuirane revizije i eventualno ih prilagođava naš skup stručnjaka. Time naši proizvođači i dobavljači postaju dio koncepta.

Strateški popis aktivnih tvari za svježe voće i povrće strukturiran je na sljedeći način: (vidi tabelu 2 na stranici 14).

Stupanj	Aktivni sastojak/tvar	CAS br.
Stupanj I (do najkasnije 01.05.2019.)	BAC (sve BAC aktivne tvari s duljinama lanca C8, C10, C12, C14, C16 i C18)	8001 -54 -5
	DDAC (sve DDAC aktivne tvari s duljinama lanca C8, C10 i C12)	7173 -51 -5
	linuron	330 -55 -2
	matrin(e)	519 -02 -8
	parakvat (dikation)	4685 -14 -7
	parakvat diklorid	1910 -42 -5
	perklorat	14797 -70 -0
Stupanj II (do najkasnije 01.05.2020.)	kadusafos	
	karbofuran, uključujući:	1563 -66 -2
	karbosuflan	55285 -14 -8
	benfurakarb	82560 -54 -1
	furatiokarb	65907 -30 -4
	klorprofam	101 -21 -3
	klorpirifos, etil	2921 -88 -2
	diazinon	333 -41 -5
	diklorvos	62 -73 -7
	dikvat ((dikation)	2764 -72 -9
	dikvat-dibromid	85 -00 -7
	fipronil	120068 -37 -3
	haloksifop	69806 -34 -4
	haloksifop-p	95977 -29 -0
	metamidofos	10265 -92 -6
metidation	950 -37 -8	
metomil	16752 -77 -5	
oksamil	23135 -22 -0	
Stupanj III (do najkasnije 01.05.2021.god.)	klotianidin	210880 -92 -5
	dimetoat	60 -51 -5
	etoprofos	13194 -48 -4
	fostiazat	98886 -44 -3
	glifosat	1071 -83 -6
	imidakloprid	138261 -41 -3
	indoksakarb (mješavina r i s izomera)	144171 -61 -9
	ometoat	1113-02-6
tiametoksam	153719 -23 -4	

Tabela 2: Strateški popis aktivnih tvari za svježe voće i povrće

Stanje: 04.03.2019.

7.3 Ostale inicijative

• Znanstvena objava

Težimo stalnoj optimizaciji i poboljšanju te transparentnosti naših procesa osiguravanja kvalitete u području svježeg voća i povrća. Iz tog razloga više od 250.000 analiza Lidlove baze podataka ostataka po prvi puta dajemo na stručnu analizu neovisnoj i renomiranoj znanstvenoj ustanovi. Rezultati te temeljite znanstvene studije trebaju nam dati važne poticaje i impulse za daljnji razvoj naših procesa za osiguravanje kvalitete i, osim toga, biti dostupniji zainteresiranim potrošačima ili ostalim interesnim skupinama.